

บทที่ 4

แนวคิดเรื่องความเป็นนานาชาติและ แนวทางเพื่อการก้าวสู่ความเป็นมหาวิทยาลัยระดับนานาชาติ ของผู้บริหารจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การนำเสนอแนวคิดเรื่องความเป็นนานาชาติและแนวทางเพื่อการก้าวสู่ความเป็น
มหาวิทยาลัยระดับนานาชาติของผู้บริหารจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในบทนี้เป็นการศึกษาจาก
การสัมภาษณ์และข้อมูลจากเอกสารประกอบกันโดยนำเสนอเป็นหัวข้อดังนี้

ตอนที่ 1 : แนวคิดเรื่องความเป็นนานาชาติของผู้บริหารจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 : แนวทางเพื่อการก้าวสู่ความเป็นมหาวิทยาลัยระดับนานาชาติ

ในการศึกษาข้อมูลทั้งสองตอนนี้ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์และศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับผู้
เชี่ยวชาญซึ่งเป็นผู้บริหารระดับมหาวิทยาลัย และระดับคณะของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน
9 ท่าน ดังต่อไปนี้

1. ศาสตราจารย์ ดร.เกษม สุวรรณกุล	นายกสภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ศาสตราจารย์ นายแพทย์ จรัส สุวรรณเวลา	อดีตอธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. ศาสตราจารย์ นายแพทย์ สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ	อดีตผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิชาการจุฬาลง
กรณ์
มหาวิทยาลัย
4. รองศาสตราจารย์ ดร.ธัชชัย สุมิตร	อธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5. รองศาสตราจารย์ ประพันธ์พงศ์ เวชชาชีวะ	อดีตรองอธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
6. รองศาสตราจารย์ ดร.ปราณี กุลละวณิชย์	อดีตรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
7. รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สีนลารัตน์	คณบดีคณะครุศาสตร์
8. รองศาสตราจารย์ ดร.วีระ สัจกุล	คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวรรณ ศิลาพัชรินทร์	รองคณบดีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ใช้ข้อมูลจากการบรรยายตลอดจนเอกสารที่ผู้เชี่ยวชาญท่าน
อื่นได้แสดงหรือเรียบเรียงไว้อีกส่วนหนึ่ง เช่น เอกสารข้อมูลเรื่องความเป็นนานาชาติของ

ศาสตราจารย์ เทียนฉาย กิระนันท์ อดีตรองอธิการบดี มาใช้เป็นส่วนประกอบในการนำเสนอครั้งนี้ด้วย

ตอนที่ 1 : แนวคิดเรื่องความเป็นนานาชาติของผู้บริหารจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์และเรียบเรียงเป็นข้อสรุปดังต่อไปนี้

1. ศาสตราจารย์ ดร.เกษม สุวรรณกุล นายกสภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ.2543)

ได้กล่าวถึง แนวคิดเรื่องความเป็นนานาชาติไว้ว่า หมายถึงการที่มหาวิทยาลัยนั้น ๆ ได้รับการยอมรับจากมหาวิทยาลัยในประเทศต่าง ๆ โดยยอมรับในความเป็นมหาวิทยาลัยที่แท้จริง ยอมรับในควมมีคุณภาพทางวิชาการ คุณภาพของอาจารย์ซึ่งมีผลงานเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปในกลุ่มของอาจารย์ในชาติอื่น ๆ เป็นที่รู้จักกันดีในสาขาของตน ขณะเดียวกันจะต้องมีความก้าวหน้าในทางการเรียนการสอน การวิจัยเช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยชั้นดี ซึ่งเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ

การได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติของคณาจารย์ นอกจากจะวัดได้จากการมีผลงานเป็นที่รู้จักกันเป็นอย่างดีแล้วยังหมายถึง การที่คณาจารย์ของมหาวิทยาลัยมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการร่วมกับคณาจารย์ของชาติอื่น ๆ ด้วย เช่น การได้ร่วมกิจกรรมการวิจัย การได้ร่วมกิจกรรมการประชุมร่วมกับนานาชาติ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ ในที่นี้ความเป็นนานาชาติของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึงควรจะหมายถึง การได้รับการยอมรับทั่วโลกของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณาจารย์เป็นที่รู้จักและมีมาตรฐานสูงเช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยชั้นดีที่ได้รับการยอมรับกันโดยทั่วไป

ในกรณีของภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศกับความเป็นนานาชาตินั้น เกี่ยวข้องกันในลักษณะที่ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือและเป็นแนวทางนำไปสู่ความเป็นนานาชาติได้ ซึ่งการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษนั้นไม่ได้หมายความว่ามีความเป็นนานาชาติ แต่การที่บุคลากร คณาจารย์ และนิสิตของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีความรู้ภาษาอังกฤษดีจะส่งเสริมให้เกิดความเป็นนานาชาติได้ง่ายขึ้น

ขณะเดียวกันปัญหา หรืออุปสรรคของความเป็นนานาชาตินั้นมีอยู่ สามประการใหญ่ ๆ คือ ข้อแรก ความเป็นข้าราชการ เพราะความเป็นข้าราชการทำให้การบริหารงานไม่คล่องตัว ข้อสอง คือ ส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจเรื่องความเป็นนานาชาติที่แท้จริงว่าเป็นอย่างไร และข้อสามคือ ความรู้ความเข้าใจในภาษาสากลของบุคลากร นิสิตต่าง ๆ ยังมีไม่พอ การไม่รู้ภาษาอังกฤษเป็นปัญหาเพราะทรัพยากรความรู้จำนวนมากเป็นภาษาอังกฤษ หรือภาษาสากล หรือภาษาสากลอื่น ๆ และเมื่อเข้าใจภาษาอังกฤษน้อยก็จะไม่สามารถดึงทรัพยากรความรู้ต่าง ๆ มาได้

นอกจากนี้เรื่องของความเป็นนานาชาติและความเป็นสากลก็ถือได้ว่ามีความแตกต่างกันคือ ความเป็นนานาชาตินั้น คือ “การได้รับการยอมรับในมาตรฐาน” โดยหากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยสามารถจะพูดกับคนอื่น สื่อสารกับมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ที่ได้รับการยอมรับโดยทั่วไปในฐานะที่เท่ากันได้ กับทั้ง คณาจารย์ บุคลากร นิสิต สามารถก้าวออกไปทำงานวิชาการร่วมกับมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงเหล่านั้นได้อย่างดี เป็นที่ยอมรับ ก็หมายถึงว่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมี ความเป็นนานาชาติ ส่วนความเป็นสากลนั้น ควรกล่าวถึงว่า มหาวิทยาลัยจะต้องมีความเป็นสากล อยู่แล้วตามปกติ คือ ดำเนินภารกิจอย่างเดียวกับที่มหาวิทยาลัยอื่น ๆ ดำเนินอยู่ เช่น สอนตามหลักสูตร วิชาที่มหาวิทยาลัยอื่น ๆ สอน มีการพัฒนาการวิจัย วิชาการ ต้องทำหน้าที่สร้างนักวิชาการที่มีความสามารถออกมาสู่สังคมอย่างสม่ำเสมอ

2. ศาสตราจารย์ นายแพทย์ จรัส สุวรรณเวลา อดีตรองอธิการบดี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ.2543)

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ จรัส สุวรรณเวลา ได้อธิบายถึงความเป็นนานาชาติไว้หลายประการ โดยได้เริ่มต้นกล่าวถึง การที่มหาวิทยาลัยจะต้องได้รับการยอมรับ ความมีชื่อเสียง ในหลาย ๆ ด้าน เช่น เป็นสถานที่เตรียมทรัพยากรบุคคล สร้างคนที่มีความรู้ความสามารถให้นานาชาติยอมรับได้ ดังนั้น ความเป็นนานาชาติจึงเชื่อมโยงกับความเป็นเลิศในทางวิชาการ และการตอบสนองความต้องการของสังคมได้

จุดเริ่มต้นของความเป็นนานาชาติน่าจะเริ่มมาจาก การมีความรู้สึก ร่วมกันของการเป็นประชากรของโลก ร่วมกัน การรู้สึกว่าเป็นประชากรของอาเซียน ร่วมกัน ซึ่งความรู้สึก ร่วมกัน จะมีผลถึงเรื่องของการช่วยเหลือซึ่งกันและกันอย่างเต็มที่ นอกจากนี้การมีความรู้สึกว่าเป็นประชากรโลก ร่วมกันจะส่งเสริมเรื่องความเป็นนานาชาติแล้ว กรณีของการเปลี่ยนแปลง พัฒนา

ของวิทยาการและเทคโนโลยีของมหาวิทยาลัยก็เป็นอีกส่วนหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับความเป็นนานาชาติด้วยเช่นกัน ทั้งสองสถานการณ์นี้ถือเป็นสิ่งผลักดันความเป็นนานาชาติได้อย่างดี

ในส่วนของการยอมรับที่เกิดขึ้น กล่าวได้ว่าส่วนใหญ่ต้องเป็นการยอมรับทางวิชาการ การมีความสามารถในการผลิตทรัพยากรบุคคลดังที่กล่าวแล้ว เช่น แพทย์ที่สำเร็จการศึกษาจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วิศวกรที่สำเร็จการศึกษาจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อไปร่วมทำงาน ณ ที่ใดของโลกแล้วได้รับการยอมรับว่าเป็นแพทย์ หรือวิศวกร มีความรู้มีความสามารถในการทำงานตามวิชาชีพของตนได้

เมื่อก้าวถึงเรื่องของวิทยาการก็เป็นไปในทางเดียวกันคือ นิสิต หรือบัณฑิตของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจะเป็นนานาชาติได้จะต้องมีความทันสมัย ตามทันก้าวหน้าทันวิทยาการ หรือเทคโนโลยีเสมอ สามารถจะใช้และเลือกรับความรู้ที่เข้ามาพร้อมกันเทคโนโลยีได้ พัฒนาความรู้ของตนเองได้อยู่ตลอดเวลา ทั้งสองประการที่กล่าวถึงเป็นสิ่งยืนยันถึงความเป็นนานาชาติได้

นอกจากนี้แล้วหากจะอธิบายในส่วนของมหาวิทยาลัยโดยตรงนั้น จะเกี่ยวข้องกับ การที่มหาวิทยาลัย หรือสถาบันอุดมศึกษาที่มีความเป็นนานาชาติควรจะต้องเป็นสถาบันที่ผลักดันให้นิสิตมีโอกาสและมีแนวคิดที่จะหาความรู้ด้วยตนเองเพิ่มขึ้นได้เช่นมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ทั่วโลก ซึ่งโดยทั่วไปแล้วมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาทั่วโลกจะมีลักษณะสำคัญ ๆ อยู่ เช่น การทำหน้าที่วิจัย (Research University) มหาวิทยาลัยกึ่งวิจัย (Semi-Research University) หรือมหาวิทยาลัยที่เน้นเรื่องการเรียนการสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้นยังเป็นแบบที่เน้นการเรียนการสอน ซึ่งควรจะต้องมีทั้งสามแบบเพื่อให้สอดคล้องกับต่างประเทศให้มากขึ้น

และในขณะเดียวกันเมื่อก้าวถึงความเหมือนกับสถาบันอุดมศึกษาของต่างประเทศแล้ว มหาวิทยาลัยจะต้องคำนึงถึงเรื่องความหลากหลายด้วย คือ มีการศึกษาให้เข้าใจในความเหมือนและแตกต่างของชาติอื่นที่ต่างจากเราด้วย

โดยสรุปแล้ว ความเป็นนานาชาติของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หากจะกล่าวถึงแล้วน่าจะมี “ดัชนีที่ชี้วัดได้” เช่น ความยอมรับเชื่อถือที่ได้รับจากนานาชาติในทางวิชาการ การมีคุณภาพประสิทธิภาพของบุคลากร บัณฑิต ของเครื่องมือ ของวิทยาการ การที่มหาวิทยาลัยสามารถสร้างประโยชน์ได้ในวงกว้างโดยเฉพาะในทางวิชาการวิจัย การมีความพร้อมในการเป็น

แหล่งข้อมูล แลกข้อมูลร่วมใช้ข้อมูลกับนานาชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ การมีความสามารถ ในการใช้ภาษาในการสื่อสารได้ ตลอดจนการที่สามารถเข้าใจผู้อื่นทั้งความเหมือน ความต่าง และ ความรู้สึกถึงการเป็นพลโลก (World Citizenship) ฯลฯ ด้วย

3. ศาสตราจารย์ นายแพทย์ สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ

อดีตผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

(สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 กันยายน พ.ศ.2543)

ความเป็นนานาชาติในทฤษฎีของศาสตราจารย์ นายแพทย์ สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ นั้นมีอยู่หลายรูปแบบด้วยกัน โดยได้ชี้ว่าในฐานะที่เป็นสถาบันการศึกษา ความเป็นนานาชาติหมายถึงการมีวิชาการที่เป็นนานาชาติ ซึ่งก็มีทั้ง “ขาเข้า” และ “ขาออก” ขาเข้าหมายถึง มีความทันสมัยเพื่อให้เราสามารถผลิตคนให้ไปทำงานอยู่ในสังคมภายนอกได้ วิชาการที่เราสอน เราถ่ายทอดนั้นจึงจะต้องทันสมัย มีมาตรฐานเท่าเทียมกับนานาชาติ ส่วนขาออกนั้นก็หมายถึง นอกจากที่เราจะเรียนรู้เรื่องของประเทศอื่น สังคมอื่น ๆ มีมาตรฐานเช่นเดียวกับสังคมอื่น ๆ ในระดับนานาชาติแล้ว เรายังจะต้องนำเอาความรู้ของเรามีอยู่ไปเผยแพร่ในภายนอกได้รู้จักด้วย พร้อม ๆ กัน

องค์ประกอบสำคัญที่จะต้องพัฒนาให้มีความเป็นนานาชาติ ที่นอกเหนือไปจากด้านวิชาการที่มีการกล่าวถึงด้วยก็คือ ในเรื่องของคณาจารย์ ในเรื่องของนิสิตหรือบัณฑิตและในเรื่องของบรรยากาศของมหาวิทยาลัยที่จะต้องเป็นนานาชาติด้วย

ในส่วนความเป็นนานาชาติของคณาจารย์นั้น หมายความว่าคนที่คณาจารย์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจะต้องเป็นบุคคลที่รู้จักการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ มีการคิดค้นสิ่งใหม่ ๆ ได้ติดต่อกับต่างประเทศอยู่อย่างสม่ำเสมอ จะต้องรับความรู้จากภายนอก นอกเหนือไปจากนั้นแล้วหากมีศักยภาพมากพอก็จะต้องแสดงให้เห็นภายนอกเห็นด้วยว่า เราเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ซึ่งในแง่มุมมองนี้ก็จะทำให้เราได้รับการยอมรับจากนานาชาติได้ ในกรณีของคณาจารย์

ในกรณีของนิสิตหรือบัณฑิตนั้นจะหมายถึง การที่นิสิตหรือบัณฑิตจะต้องเป็นผู้มีศักยภาพในทางวิชาการ จะต้องรู้จักคิดเป็น รู้จักที่จะพัฒนาเทคโนโลยีที่จะใช้ จะต้องมีความรู้ในเรื่องเครื่องมือที่ดีพอ ซึ่งนับตั้งแต่เรื่องการใช้ภาษา เช่น ภาษาอังกฤษ ในการติดต่อสื่อสาร และการใช้ I.T. หรือ Information Technology ด้วย

สำหรับบรรยากาศของความเป็นนานาชาตินั้น หมายถึง การที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจะต้องสร้างสังคมภายในมหาวิทยาลัยให้มีนักศึกษาจากต่างชาติ คณาจารย์ และบุคลากรจากต่างชาติเข้ามาศึกษาร่วมทำงานวิชาการหรือพัฒนางานวิจัยร่วมกันให้มากขึ้น ซึ่งในเรื่องบรรยากาศของความเป็นนานาชาติดังกล่าวนี้ก็ถือว่ามีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าอีกสองส่วนข้างต้นแต่อย่างใด

จากองค์ประกอบสำคัญทั้งสามส่วนนี้ เมื่อกล่าวรวมกันแล้วจะถือเป็นองค์ประกอบของความเป็นนานาชาติที่เป็นหลักที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ควรให้ความสำคัญ ซึ่งหากจะมุ่งพัฒนาให้ดีขึ้นแล้วก็ต้องพิจารณาว่า จะต้องเป็นไปตามคุณภาพอย่างไรที่นานาชาติกำหนดด้วย โดยในเรื่องของคุณภาพนี้จะถือว่า การมีคุณภาพที่สามารถประกันได้นั้นยังเป็นมาตรฐานในระดับต้นเท่านั้น ถ้าจะให้ได้คุณภาพในระดับสูงนั้นจะต้องเป็นนานาชาติเท่านั้น ดังนั้นถ้าจะกล่าวอย่างชัดเจนขึ้นแล้ว ก็อาจจะระบุได้ว่าในอีกความหมายหนึ่ง ความเป็นนานาชาติจะเท่ากับการมีมาตรฐานในระดับสูงด้วย และเมื่อความเป็นนานาชาติเท่ากับการมีมาตรฐานในระดับสูงแล้ว สิ่งที่ต้องเชื่อมโยงกันอีกอย่างหนึ่งคือ ความมีชื่อเสียง ความเป็นที่ยอมรับของต่างประเทศที่มีต่อจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ความมีชื่อเสียงต่าง ๆ ซึ่งจะต้องเป็นเรื่องการยอมรับในทางวิชาการเป็นสิ่งแรก

4. รองศาสตราจารย์ ดร.ธัชชัย สุมิตร อธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม พ.ศ.2543)

ในส่วนของ รองศาสตราจารย์ ดร.ธัชชัย สุมิตร อธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้กล่าวถึงความหมายของความเป็นนานาชาติและความจำเป็นของการที่มหาวิทยาลัยจะต้องมีความเป็นนานาชาติว่า ตามความเห็นแล้วความเป็นนานาชาติของมหาวิทยาลัยนั้นต้องเกิดขึ้นเนื่องจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาในปัจจุบันนั้นไม่ได้เป็นสถาบันฯ ที่ไม่เพียงทำหน้าที่ค้นคว้าจัดการถ่ายทอดวิชาความรู้ที่เฉพาะพื้นที่หรือท้องถิ่นเท่านั้น แต่จะต้องเปิดสู่โลกภายนอกมากขึ้น เพราะโลกมีการสื่อสารถึงกันมากขึ้น ขยายขอบเขตไปถึงการที่มหาวิทยาลัยจะต้องมีกิจกรรมที่ร่วมมือกันมากขึ้น ความเป็นนานาชาติจึงต้องเกิดขึ้น และมีความจำเป็นมากขึ้นดังกล่าว

สิ่งที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับความเป็นนานาชาติอย่างมากคือ การประกันคุณภาพ เพราะในปัจจุบันนี้ความต้องการคุณภาพมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ในองค์กรต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นมีลักษณะงานอย่างไรก็ให้ความสำคัญกับความมีคุณภาพอย่างทั่วถึง ซึ่งสำหรับมหาวิทยาลัยเอง คุณภาพของมหาวิทยาลัยก็มีอยู่หลายระดับ จุฬาลงกรณ์ในฐานะที่เป็นมหาวิทยาลัยที่เก่าแก่ก็จะต้องยกระดับคุณภาพขึ้นไปเรื่อย ๆ อย่างต่อเนื่อง และการพัฒนาคุณภาพนี้ก็เกี่ยวข้องกับความ เป็นนานาชาติในแง่ของการได้รับการยอมรับจากต่างประเทศด้วย เพราะโดยทั่วไปมหาวิทยาลัย แต่ละแห่งก็จะอยู่ในความสนใจของต่างประเทศด้วย หากมีการยอมรับมากขึ้นก็จะเชื่อมโยงไปถึง เรื่องการติดต่อกันอย่างอื่น ๆ ต่อไป

ความสนใจของต่างประเทศและการยอมรับจะมุ่งไปที่เรื่องการมีคุณภาพของ อาจารย์ คุณภาพของนิสิต โดยเฉพาะนิสิตถ้าจบจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไปควรจะสามารถ ออกไปทำงานร่วมกับนานาชาติได้ และจะต้องมีมาตรฐาน

ในกรณีของการติดต่อกัน ความเป็นนานาชาติของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจะมีอยู่ ในรูปของการแลกเปลี่ยนคณาจารย์ แลกเปลี่ยนคน แลกเปลี่ยนนิสิตนักศึกษาให้ไปเรียน ไป ทำงานวิจัย ไปร่วมสอน ไปร่วมทำงานวิจัย ไปร่วมประชุม ขณะเดียวกันก็นำความรู้ของเราออกไป เสนอในการประชุมต่างประเทศได้ด้วย และเมื่ออาจารย์ชาวต่างประเทศมาช่วยสอนบางวิชา การแสดงให้เห็นถึงความรู้ต่าง ๆ ที่เรามีก็เหมือนกันจะเป็นความเป็นนานาชาติด้วย

เมื่อกล่าวถึงเรื่องของการใช้ภาษาอังกฤษ และภาษาสากลกับความเป็นนานาชาติ นั้น รองศาสตราจารย์ ดร.รัชชัย สุมิตร ได้ให้ความเห็นว่า ภาษาเป็นเพียงตัวกลางในการเรียน การสอน การใช้ภาษาอังกฤษอาจจำเป็นและจำเป็นเท่า ๆ กับการใช้ภาษาสากลอื่น ๆ ซึ่งถ้าเป็นการใช้ ภาษาไทยอาจทำให้มีคนที่ต่างชาติเข้ามาเรียนน้อย แต่ถ้ามีก็นับเป็นความเป็นนานาชาติอย่างหนึ่ง ในกรณีนี้หากมีต่างชาติเข้ามาเรียน ก็อาจต้องมีการจัดหลักสูตรไว้ด้วย และโดยทั่วไปยังถือว่า ความเป็นนานาชาติในส่วนนี้ยังมีน้อยและยังเป็นอุปสรรคที่จะทำได้ ซึ่งถ้าทำได้ก็น่าจะเป็นเครื่อง ส่งเสริมให้การศึกษาระดับปริญญาไทยเป็นที่รู้จักของนานาชาติมากขึ้นได้

โดยสรุปแล้วสิ่งที่เกี่ยวข้องกับความเป็นนานาชาติ น่าจะอยู่ภายใต้องค์ประกอบ หลายอย่าง เช่น การมีอาจารย์ที่ดี นักศึกษาที่ดีมีคุณภาพมาจากหลาย ๆ ประเทศ มีการแลกเปลี่ยนกับต่างประเทศในหลายรูปแบบนอกจาก อาจารย์ นักศึกษา แล้วอาจมีการแลกเปลี่ยนใน ด้านอื่น ๆ อีก เช่น แลกเปลี่ยนงานวิชาการ โครงการ การประกันคุณภาพพร้อมกัน การนำความรู้

ภายในท้องถิ่น ภายในมหาวิทยาลัยออกไปเผยแพร่ยังต่างประเทศให้เป็นที่รู้จัก ฯลฯ ถือว่าเป็นนานาชาติ

5. รองศาสตราจารย์ ประพันธ์พงศ์ เวชชาชีวะ

รองผู้อำนวยการสถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจศศินทร์

อธิการบดี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม พ.ศ.2543)

ความเป็นนานาชาติของ รองศาสตราจารย์ ประพันธ์พงศ์ เวชชาชีวะ นั้นหมายถึง การที่มหาวิทยาลัยจะต้องมีความเคลื่อนไหวของการต่อยอดความรู้ทางวิชาการ หรือการสร้างองค์ความรู้ใหม่ขึ้น หรือมีการนำความรู้ที่ได้รับมาพัฒนาต่อ จึงจะกล่าวว่ามีความเป็นนานาชาติได้ หากไม่มีความเคลื่อนไหวเช่นนี้ไม่ถือว่ามีความเป็นนานาชาติแต่อย่างใด

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยยังมีความเป็นนานาชาติที่ไม่ชัดเจนนัก การมีความเคลื่อนไหวในลักษณะที่มีการส่งคนไปศึกษาต่อยังต่างประเทศในระยะแรก การมีการสอนเป็นภาษาอังกฤษต่าง ๆ ยังไม่ถือว่าเป็นความเป็นนานาชาติได้ เพราะยังไม่มี การนำความรู้มาพัฒนาต่อ ยังเป็นการนำความรู้ของต่างประเทศมาถ่ายทอด เป็นการสร้างวัตถุดิบขึ้นเท่านั้น ขณะเดียวกันภาษาอังกฤษถือเป็นเพียงสื่อเท่านั้น เพราะต้องมีการสื่อสาร ต้องมีการติดต่อกับต่างประเทศ เพื่อนำความรู้กลับมาเป็นฐานต่อไป ดังนั้น ตามความเห็นด้านนี้แล้ว กล่าวได้ว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ยังไม่เคยมีนโยบายที่เกี่ยวกับความเป็นนานาชาติมาก่อน การเริ่มต้นของนโยบายเพียงจะมีการกำหนดภายหลัง จึงพบว่าตลอดเวลาที่ผ่านมามีเพียงนโยบายที่ส่งเสริมการสร้างทรัพยากรบุคคลขึ้นรองรับความต้องการภายในประเทศและการมุ่งพัฒนาวิชาการให้ก้าวหน้าขึ้นเท่านั้น ส่วนความเป็นนานาชาติเริ่มมีเพียงบางจุดเท่านั้น ในประเด็นดังกล่าวได้มีการระบุเพิ่มเติมไว้อีกว่า นโยบายของความเป็นนานาชาติที่น่าจะเริ่มต้นมาตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ.2520-2521 ซึ่งแม้ว่าในระยะนั้นจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจะไม่ได้มุ่งไปที่เรื่องของความเป็นนานาชาติโดยตรง แต่การดำเนินการหลายประการก็ช่วยทำให้เกิดพื้นฐานของความเป็นนานาชาติขึ้นบ้าง เช่น การมีเนื้อหาความรู้จากต่างประเทศมาใช้สอนต่อในประเทศ การมีคณาจารย์ชาวต่างประเทศมาช่วยสอน การร่วมกิจกรรมบางประการกับต่างประเทศ การใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร และการจัดการเรียนการสอน แต่ความเคลื่อนไหวดังที่มีมานี้ยังไม่เป็นความเป็นนานาชาติที่แท้จริง เพราะยังไม่ได้มีการสร้างองค์ความรู้ขึ้น ซึ่งจะต้องได้รับการยอมรับจากต่างประเทศด้วย และสภาพของความเป็นนานาชาติที่เกิดขึ้นดังนี้

หากกล่าวในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแล้วก็มีอยู่ในบางคณะบางสถาบันเท่านั้น เช่น ในคณะแพทยศาสตร์ หรือในสถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจศศินทร์ เป็นต้น

นอกจากที่ความเป็นนานาชาติจะหมายถึง การที่มหาวิทยาลัยจะต้องมีความเคลื่อนไหวของการต่อยอดองค์ความรู้ หรือการสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่กล่าวแล้ว สิ่งที่แสดงถึงความเป็นนานาชาติได้อีกก็คือในสถาบันหรือในมหาวิทยาลัยจะต้องมีการส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศของการรับวัฒนธรรมเรียนรู้ และศึกษาวัฒนธรรมของนานาชาติอย่างเต็มที่ มีลักษณะที่พร้อมต่อการให้บุคลากรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยสามารถจะออกไปปฏิบัติงานร่วมกับทั่วโลกได้ จึงจะเป็นนานาชาติ

โดยสรุปแล้ว ความเป็นนานาชาติจึงมีลักษณะสำคัญดังต่อไปนี้คือ

1. มีการพัฒนาวิชาการ และการสร้างองค์ความรู้ใหม่
2. มีบรรยากาศของความเป็นนานาชาติ ตั้งแต่ความพร้อมของอาคารสถานที่ เครื่องมือ คณาจารย์ บุคลากร นิสิตต่างประเทศ การจัดหลักสูตรที่สอดคล้องกับนานาชาติ มีมาตรฐาน
3. มีนโยบายที่ส่งเสริมเรื่องความเป็นนานาชาติที่ชัดเจน
4. ได้มีโอกาสทำงานร่วมกับนานาชาติ และได้รับการยอมรับจากนานาชาติ

6. รองศาสตราจารย์ ดร.ปราณี กุลละวณิชย์
อดีตรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ
(สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 7 กันยายน พ.ศ.2543)

สำหรับความเป็นนานาชาตินั้น รองศาสตราจารย์ ดร.ปราณี กุลละวณิชย์ ได้อธิบายว่า หมายถึงการที่มหาวิทยาลัยได้รับการยอมรับจากทั่วโลกในแง่ของคุณภาพที่จะต้องทัดเทียมกับนานาชาติ เช่น การมีสาขาแพทยศาสตร์ที่เป็นที่ยอมรับ มีชาวต่างประเทศจำนวนมากเข้ามารับการรักษา การที่มีวิศวกรที่เป็นที่ยอมรับ ซึ่งในปัจจุบันนี้มหาวิทยาลัยสามารถผลิตทั้งแพทย์และวิศวกรขึ้นได้เอง สามารถไปปฏิบัติงานร่วมกับทั่วโลกได้

สิ่งที่สำคัญที่สุดของความเป็นนานาชาติ คือ การมีคุณภาพของการศึกษา ซึ่งถ้ามีมาตรฐานระดับสากลบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาและออกไปทำงาน ก็จะต้องมีคุณสมบัติในการปรับตัวได้สูง โดยคุณสมบัติอย่างหนึ่งที่จำเป็นก็คือ ด้านภาษาอังกฤษ เพราะภาษาอังกฤษจะช่วยให้

การติดต่อสื่อสารได้อย่างดี ความเป็นนานาชาติจึงมีความสัมพันธ์กับภาษาอังกฤษอย่างมาก แต่ในกรณีนี้ต้องแยกการมีความรู้ภาษาอังกฤษออกจากการจัดหลักสูตรภาษาอังกฤษ เพราะไม่ใช่สิ่งเดียวกัน การมีหลักสูตรภาษาอังกฤษไม่ได้หมายถึง มีหลักสูตรนานาชาติ หรือ หมายถึงมีความเป็นนานาชาติ การจัดหลักสูตรเป็นภาษาไทยก็มีความเป็นนานาชาติได้

ตลอดเวลาที่ผ่านมา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีความพยายามที่จะดำเนินการให้เกิดความเป็นนานาชาติ หรือ สอดคล้องกับความเป็นนานาชาติมาพอสมควร เช่น การส่งเสริมให้เรียนเป็นภาษาอังกฤษ การรับนักศึกษาต่างชาติเข้ามาเรียน รับอาจารย์จากต่างประเทศเข้ามาช่วยสอน รับบุคลากรชาวต่างประเทศเข้ามาเป็นส่วนร่วมเป็นหุ้นส่วนวิจัย แต่สิ่งที่สำคัญอย่างมากจะอยู่ที่ การสร้างความเป็นตัวของตัวเองขึ้น สร้างหลักสูตรของตัวเองขึ้นให้เป็นที่ยอมรับให้สำเร็จ จึงจะเป็นนานาชาติที่แท้จริง

ขณะเดียวกันได้กล่าวถึงลักษณะของบัณฑิตที่มีความเป็นนานาชาติเพิ่มเติมไว้ด้วยว่า การมีความรู้ของบัณฑิต การมีฐานที่มั่นคง การฝึกให้รู้จักคิดค้นอย่างจริงจัง ซึ่งเมื่อได้เปรียบเทียบกับประเทศอื่นก็จะสามารถเห็นได้ชัด ส่วนหนึ่งบัณฑิตของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจะต้องรู้จักและเข้าใจความเป็นตัวเองให้ดี รู้จักประเทศไทยให้ชัดเจนก่อนเพื่อสามารถนำเอาความรู้จากต่างประเทศมาประยุกต์ให้ได้ดีขึ้น เนื่องจากบัณฑิตของเรายังย่อความรู้อื่นไม่เป็นจึงต้องเริ่มฝึกให้มีฐานที่มั่นคงก่อน

7. รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สินลารัตน์

คณบดีคณะครุศาสตร์

(สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม พ.ศ.2543)

ความสำคัญของความเป็นนานาชาติมีอยู่ด้วยกันหลายประการ ทั้งนี้เพราะโลกในปัจจุบันและในอนาคตมีความเชื่อมโยงกันมากขึ้น มหาวิทยาลัยจึงจำเป็นต้องมีความเป็นนานาชาติมากขึ้น

ความเป็นนานาชาติหมายถึง การที่เรามีความเข้าใจ มีความยอมรับ เรียนรู้วัฒนธรรมของนานาชาติสามารถสื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ การสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นสิ่งที่ดำเนินควบคู่ไปกับการร่วมแก้ปัญหาต่าง ๆ ของโลก ตั้งแต่ปัญหาการศึกษา ปัญหาสังคม ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาประชากร ฯลฯ การทำหน้าที่ของมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับความเป็นนานาชาติจึงมีความจำเป็นสูง เพราะต้องสร้างคนที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญมี

ทักษะเฉพาะด้านขึ้นมาเป็นการเฉพาะ เพื่อร่วมในการแก้ปัญหาของโลกได้ ขณะที่จะต้องเป็นการรู้จักคนอื่นเพื่อรู้จักตัวเองให้ดีขึ้นควบคู่กัน

ข้อสำคัญหรือลักษณะสำคัญของความเป็นนานาชาติอีกอย่างหนึ่งคือ จะต้องเป็นกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่างประเทศมากกว่าที่จะเป็นการส่งผ่านความรู้เพียงด้านเดียวเช่นการมีความช่วยเหลือระหว่างกันของสหรัฐอเมริกา ยุโรป ฯลฯ ที่สนับสนุนการศึกษาการให้ความรู้วิชาการในรูปแบบต่าง ๆ ขณะที่มีการแลกเปลี่ยนกันดังกล่าว ก็จะต้องมีการเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ รวมทั้งวิถีชีวิตของประเทศออกไปสู่เวทีนานาชาติด้วยในขณะเดียวกันซึ่งโดยหลักแล้วความเป็นนานาชาติจะเป็นเรื่องในทางวิชาการและการศึกษา แต่จะเชื่อมโยงกับเรื่องการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมด้วย

โดยทั่วไปแล้วยังเห็นว่า ทุกมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษานั้น ตามปกติแล้ว ก็จะต้องมีความเป็นนานาชาติอยู่แล้ว เพราะอุดมศึกษาเป็นเรื่องของถ่ายโยงความรู้ แลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกัน และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเองก็มีความเป็นนานาชาติอยู่ในระดับหนึ่ง เพราะหลักสูตรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนก็ต้องมีรูปแบบหรือสอดคล้องกับต่างประเทศ มีการถ่ายโยงความรู้ระหว่างกัน มีการแลกเปลี่ยนบุคลากร ตลอดจนที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเองหรือนุคลากรของมหาวิทยาลัยเองก็ได้เข้าไปมีบทบาทในองค์กรต่าง ๆ มากขึ้น เป็นต้น

อย่างไรก็ตามจนถึงขณะนี้ การที่การดำเนินการเกี่ยวกับความเป็นนานาชาติของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หรือสถาบันอุดมศึกษาไทยยังไม่ได้ผลดีตามที่มุ่งหมายไว้นั้น เพราะตลอดเวลาที่ผ่านมา ยังถือว่า เรายังไม่ได้ส่งเสริมความเป็นนานาชาติอย่างเป็นระบบ หรือมีการวางแผนที่ดีพอ ซึ่งหมายความว่า ยังไม่มีเป้าหมายหรือเกณฑ์ที่ชัดเจนมากพอ ความเป็นนานาชาติที่จะเกิดผลจึงควรจะคำนึงถึงองค์ประกอบเหล่านี้ และผลักดันให้เป็นเชิงรุก

8. รองศาสตราจารย์ ดร.วีระ สัจกุล

คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

(สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 16 กันยายน พ.ศ.2543)

ในปัจจุบันนี้ความเป็นนานาชาติเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง เพราะมหาวิทยาลัยต้องมีการติดต่อร่วมมือกับต่างประเทศอยู่เสมอ สิ่งที่เกี่ยวข้องกับความเป็นนานาชาติมากที่สุดคือ ไม่ใช่การที่เราจะสามารถทำให้ได้อย่างนานาชาติทำ แต่ที่น่าจะสำคัญคือ องค์ประกอบสองส่วน ส่วน

แรกคือ เรื่องความเป็นไทย และความยอมรับจากต่างประเทศในความเป็นตัวเรา อีกองค์ประกอบหนึ่งคือองค์ประกอบด้านคุณภาพการจัดการศึกษาของเราที่จะต้องสอดคล้องกลมกลืนและมีคุณภาพในระดับนานาชาติ

การมีความเป็นตัวของตัวเอง เริ่มจากการที่จะต้องมุ่งศึกษาให้เข้าใจพื้นฐานของตัวเองทุกด้าน นับตั้งแต่ประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต วัฒนธรรม องค์ความรู้ ภูมิปัญญาที่เป็นรากฐานความเป็นไทย ที่ต้องศึกษาให้เข้าใจอย่างลึกซึ้งก่อนที่จะส่งเสริมให้เป็นที่รู้จัก ให้รู้คุณค่าในระดับประเทศ และยอมรับในระดับนานาชาติในที่สุด

นอกจากที่ความเป็นนานาชาตินั้นจะเริ่มการเข้าใจตนเองอย่างดีแล้ว เรื่องของคุณภาพก็เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ เพื่อนำไปสู่ความเป็นนานาชาติ เรื่องคุณภาพครอบคลุมกว้างขวางตั้งแต่คุณภาพของคณาจารย์ นิสิตผู้ปฏิบัติงาน คุณภาพของเครื่องมืออุปกรณ์จนถึงคุณภาพของการทำงานที่จะต้องแข่งขันได้ในระดับสูง ผลงานวิชาการที่จะต้องได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติเช่นกัน ปัจจัยทั้งสองนี้เป็นปัจจัยที่จะต้องผสมผสานกันได้

ในส่วนของมหาวิทยาลัยเอง นอกจากพันธกิจหลักในการผลิตบัณฑิตแล้ว มหาวิทยาลัยยังต้องทำหน้าที่เป็นแหล่งวิจัย ทั้งเพื่อสร้างองค์ความรู้ และเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาประเทศ ต้องยอมรับว่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอาจยังไม่สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้ในด้านเทคโนโลยี เพราะความจำกัดในด้านทรัพยากรทั้งบุคลากรและงบประมาณ ซึ่งต้องใช้เวลาในการส่งเสริมพัฒนาอีกมาก แต่อย่างไรก็ตามเราก็ยังสามารถจะเป็นนานาชาติได้เช่นเดียวกับประเทศอื่น ๆ อยู่ โดยใช้องค์ความรู้ที่มีอยู่ ภูมิปัญญาของไทยเรานับว่ามีอยู่มากเราต้องรักษาสิ่งที่ดีของเราไว้ให้ได้ก่อน และเร่งส่งเสริมสิ่งเหล่านี้ เพื่อเป็นฐานไปสู่การวิจัยและการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ต่อไป พร้อม ๆ กับการพัฒนา เรื่องของคุณภาพ เพื่อให้พร้อมสำหรับการแข่งขันในระดับนานาชาติในที่สุด

9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวรรณ ศิลาพัชรนันท์
รองคณบดีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
(สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 30 กันยายน พ.ศ.2543)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวรรณ ศิลาพัชรินทร์ เห็นว่าความเป็นนานาชาติเป็น กระแสที่เข้ามากับกระแสโลกาภิวัตน์ ที่มีความสำคัญมากเพราะกระแสโลกาภิวัตน์มีความใกล้ชิด กับทุกสิ่งทุกอย่างอย่างมากแล้ว เราจึงมีความจำเป็นที่จะต้องก้าวสู่ความเป็นนานาชาติแล้ว

ในภาพทั่วไป ความเป็นนานาชาติจะหมายถึง การที่ประเทศไทยมีทรัพยากรบุคคล มีประสิทธิภาพ มีผลิตผลที่เป็นที่ยอมรับ ได้รับการต้อนรับให้ได้ไปทำงานในต่างประเทศ ไปทำงาน ร่วมกับนานาชาติต่าง ๆ ได้โดยทั่วไป

ความเป็นนานาชาติเป็นสิ่งที่ต้องกล่าวว่า แม้จะต้องเข้ากับนานาชาติได้ สิ่งที่เป็นวัฒนธรรม เป็นรากเหง้า เป็นเอกลักษณ์ของตนเองก็ต้องเก็บรักษาไว้ด้วย การตามชาติอื่นไป ทั้งหมดไม่ถือว่าเป็นนานาชาติ

ในส่วนของมหาวิทยาลัยนั้น การมองเรื่องความเป็นนานาชาติจะต้องมองเป็น กระบวนการ จะต้องมองที่ผลลัพธ์ที่ปรากฏออกมา (End Product) ตั้งแต่ที่มีการแลกเปลี่ยนครู อาจารย์ นิสิต นักศึกษา แลกเปลี่ยนโครงการวิจัย การทำวิจัยร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความรู้วิชาการออกไปหรือไม่ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ เกี่ยวข้องที่จะต้องมีความคุณภาพด้วย ในความเห็นด้านนี้ เรื่องการ ประกันคุณภาพไม่ได้แยกไปจากความเป็นนานาชาติ แต่เป็นส่วนหนึ่งของความเป็นนานาชาติด้วย ซึ่งเชื่อมโยงกันอยู่ เรื่องคุณภาพนี้มีรวมทั้งหมดตั้งแต่คุณภาพของสถานที่ อาคาร สิ่งแวดล้อม คุณภาพของเครื่องมือ คุณภาพของครู อาจารย์ คุณภาพของนิสิต นักศึกษา คุณภาพของงาน (Output) คุณภาพของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งด้วย ในกลุ่มของความเป็น นานาชาตินั้น อีกสิ่งหนึ่งที่ถือเป็นเรื่องเชื่อมโยงกับคุณภาพที่จะนำไปสู่ที่ต่างชาติจะยอมรับให้ บุคลากร ครูอาจารย์ นิสิตของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไปทำงานด้วยก็คือต้องมีปัจจัยหลาย อย่างคือ จะต้องมีการที่ดี จะต้องมีการสนับสนุนที่ดี (Supporting Staff ที่ดี) นิสิตดี มีเงิน ทุนสนับสนุนที่เพียงพอ มีบรรยากาศที่ส่งเสริมวิชาการที่ดี มี Information Technology ที่ดี ส่วน นี้จำเป็นสำหรับความเป็นนานาชาติเช่นกัน

ตอนที่ 2 : แนวทางเพื่อการก้าวสู่ความเป็นมหาวิทยาลัยระดับนานาชาติ

1. ศาสตราจารย์ ดร.เกษม สุวรรณกุล
นายกสภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ ดร.เกษม สุวรรณกุล ได้กล่าวถึงแนวทางเพื่อการก้าวสู่ความเป็นมหาวิทยาลัยระดับนานาชาติของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยว่า มีความจำเป็นที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจะต้องออกนอกระบบราชการ เพราะความเป็นข้าราชการของอาจารย์และบุคลากรทำให้เป็นนานาชาติไม่ได้ ถือเป็นอุปสรรคสำคัญ อย่างไรก็ตามการออกนอกระบบราชการนั้นถือเป็นเพียง “การให้โอกาสมหาวิทยาลัยในการเป็นนานาชาติได้เท่านั้น” ซึ่งเมื่อออกนอกระบบราชการแล้ว ก็ยังต้องอาศัยปัจจัยอย่างอื่นอีกที่จะทำให้เป็นนานาชาติ การออกนอกระบบราชการจะทำให้มหาวิทยาลัยสามารถรักษาคณาจารย์ บุคลากรที่ดี ที่มีคุณภาพไว้ในมหาวิทยาลัยได้ และช่วยให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารงานมากขึ้น” อุปสรรคต่อมาที่กระทบต่อความเป็นนานาชาติ คือ การที่คณาจารย์ นิสิตต่าง ๆ ไม่แตกฉานในภาษาอังกฤษ ในภาษาสากล การจะเป็นนานาชาติได้จะต้องแก้อุปสรรคนี้ด้วย

นอกจากเรื่องภาษาที่เป็นอุปสรรคแล้ว ความไม่เข้าใจว่าอะไรคือความเป็นนานาชาติที่จะต้องแก้ไข จะต้องทำให้เข้าใจว่าความเป็นนานาชาติคือ การยอมรับทางวิชาการในระดับโลกขณะเดียวกัน จะต้องเข้าใจสถานะของตนเองว่าเป็นอย่างไร อยู่ในระดับใด จึงจะก้าวสู่ความเป็นมหาวิทยาลัยระดับนานาชาติได้จริง

2. ศาสตราจารย์ นายแพทย์ จรัส สุวรรณเวลา อดีตรองอธิการบดี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในกรณีของแนวทางเพื่อการก้าวสู่ความเป็นมหาวิทยาลัยระดับนานาชาติในทัศนะของ ศาสตราจารย์ นายแพทย์ จรัส สุวรรณเวลา นั้น มีหลายประการคือ การเน้นให้จุฬาลงกรณ์มุ่งพัฒนาเรื่องความพร้อมของเทคโนโลยี ความพร้อมของการวิจัย การปรับปรุงการเรียนการสอนของนิสิตทั้งระดับปริญญาบัณฑิต และบัณฑิตศึกษาให้เป็นการแสวงหาความรู้มากขึ้นจากเดิมที่เน้นเพียงการถ่ายทอดความรู้เป็นหลัก ขณะเดียวกันจะต้องปรับปรุงคุณภาพของระบบต่าง ๆ ข้อมูลต่าง ๆ ตลอดจนกลไกสนับสนุนอื่น ๆ ให้สอดคล้องต่อการติดต่อกับต่างประเทศให้มากกว่าที่เป็นอยู่

ในส่วนของการออกนอกระบบราชการนั้น ถือว่ามีความจำเป็นเช่นกัน แต่ควรมุ่งไปที่การปรับปรุงส่วนอื่น ๆ ด้วย เพราะ “การออกนอกระบบราชการเป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น ไม่ใช่เป้าหมายทั้งหมด ควรเน้นไปที่การบริหารความหลากหลายขององค์กรภายในมหาวิทยาลัยด้วย

พร้อมทั้งที่จะต้องสร้างประสิทธิภาพในการทำงานให้เกิดขึ้นด้วย เพราะแต่ละคณะ แต่ละส่วนของมหาวิทยาลัยมีความแตกต่างกัน

โดยสรุปแล้วแนวทางและกระบวนการของการก้าวสู่ความเป็นมหาวิทยาลัยในระดับนานาชาติได้ ควรจะต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. การส่งเสริมให้มีการติดต่อกับต่างประเทศให้มากขึ้น โดยการติดต่อกับต่างประเทศจะมุ่งเพื่อให้เกิดการพัฒนาการวิจัย การแลกเปลี่ยนนิสิตนักศึกษาทั้งปริญญาโทและปริญญาเอก การแลกเปลี่ยนคณาจารย์ระหว่างกันให้มีนักศึกษาต่างชาติเข้ามาเรียนมากขึ้น
2. ปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนและการวิจัยให้สัมพันธ์กัน ให้เกิดการวิจัยเพื่อการสอน และการสอนเพื่อการวิจัยให้ชัดเจน
3. ปรับปรุงให้นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยรู้จักที่จะแสวงหาความรู้ด้วยตนเองให้มากขึ้น มีความทันสมัยมากขึ้น ทั้งเรื่องข้อมูล วิทยาการ และเทคโนโลยี
4. ปรับปรุงและส่งเสริมให้บุคลากรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยรู้จักเข้าใจผู้อื่นได้มากขึ้น เข้าใจตนเองมากขึ้น และปรับปรุงให้นิสิตมีคุณลักษณะที่พร้อมที่จะไปทำงานร่วมกับนานาชาติได้มากขึ้น
5. ในอนาคตควรมีการพัฒนาทุกสาขาในสัดส่วนที่เหมาะสมมากขึ้น ทั้งสาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์ วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ เพื่อให้ทันกับความต้องการของโลก และร่วมกิจกรรมกับสังคมโลกในฐานะที่เป็นพลเมืองโลก (World Citizenship) ได้มากขึ้น

3. ศาสตราจารย์ นายแพทย์ สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ

อดีตผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

ได้กล่าวถึงกระบวนการและแนวทางเพื่อการก้าวสู่ความเป็นมหาวิทยาลัยระดับนานาชาติไว้ว่า อาจจะมีอยู่หลายกิจกรรมที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ดำเนินการแล้วโดยไม่ทราบว่าเป็นไปตามแนวทางนี้แล้ว เช่น การจัดให้มีการเรียนการสอนที่เป็นภาษาอังกฤษ การให้ทุนอาจารย์ ให้ทุนนิสิตไปศึกษาต่อต่างประเทศเพื่อกลับมาเป็นอาจารย์ การให้ทุนในการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กับต่างประเทศ เช่น เดินทางไปร่วมประชุม ไปสัมมนา ไปจัด Work shop หรือสัมมนาเชิงปฏิบัติการ การให้ทุนนิสิตออกไปแลกเปลี่ยนด้านวัฒนธรรม กิจกรรมการได้วาที นอกจากนี้อาจอยู่ในแนวทางอื่น ๆ อีก เช่น การเชิญชาวต่างประเทศมาช่วยสอนหรือให้ความรู้ การจัดบรรยากาศให้เหมาะสมสอดคล้องกับความเป็นสถาบันที่สร้างวิชาการนานาชาติ การเพิ่มให้มีหลักสูตรเกี่ยวกับนานาชาติ และหลักสูตรร่วมระหว่างมหาวิทยาลัยให้มากขึ้น

ทั้งนี้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจะต้องปรับเปลี่ยนเพื่อลดลักษณะของการพึ่งพาต่างประเทศให้น้อยลง เพิ่มลักษณะของการแลกเปลี่ยนร่วมมือให้มากขึ้น เน้นการทำหน้าที่ช่วยเหลือประเทศที่ประสบปัญหาให้มากขึ้น เพื่อยกระดับของมหาวิทยาลัย ซึ่งเมื่อได้พัฒนาแล้วต่างประเทศก็จะมองเราอีกลักษณะหนึ่งที่ว่าเท่ากันมากขึ้น ในที่สุดก็จะเป็นมหาวิทยาลัยระดับนานาชาติได้

4. รองศาสตราจารย์ ดร.ธัชชัย สุมิตร อธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ดร.ธัชชัย สุมิตร ได้กล่าวถึงแนวทางเพื่อการก้าวสู่ความเป็นมหาวิทยาลัยระดับนานาชาติของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยว่า ในปัจจุบัน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีนโยบายหลักเพื่อผลักดันให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวหลายประการ เช่น การส่งเสริมให้มีการรับอาจารย์ นักศึกษาที่มีคุณภาพจากหลาย ๆ ประเทศให้มากขึ้น มีการแลกเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอน ในส่วนของการวิจัยนั้น จะต้องปรับเปลี่ยนให้เป็นการวิจัยที่มีทิศทางมีเป้าหมายที่ชัดเจนขึ้น ให้มีการทำวิจัยกลุ่มเพิ่มขึ้น การจะเป็นมหาวิทยาลัยระดับนานาชาติได้จะต้องพัฒนาความเป็นเลิศทุกด้าน เป้าหมายในระยะใกล้นี้ คือ การประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัย โดยภายในปี พ.ศ.2544-2545 น่าจะบรรลุผลเกือบทั้งหมด ในเรื่องของการจัดการเรียนการสอนนั้นจะต้องให้เชื่อมโยงกับการวิจัย และภารกิจเรื่องการวิจัยจะต้องมีความต่อเนื่อง หลังจากกิจกรรมการเรียนการสอนหมดไปจะต้องมีเรื่องการวิจัยเข้ามาแทนที่ เพื่อให้มหาวิทยาลัยมีกิจกรรมตลอดเวลา

โดยรวมแล้วนโยบายที่เชื่อมโยงกันจะเป็นดังต่อไปนี้ คือ

1. ส่งเสริมเรื่องการวิจัย การประกันคุณภาพ และการผลิตบัณฑิตให้เชื่อมโยงกับสังคมทั้งสังคม คือทั้งระบบธุรกิจ อุตสาหกรรม ภาคราชการ เอกชน
2. มุ่งสร้างบัณฑิตให้มีความรู้ความสามารถ ความคิดสร้างสรรค์ นำไปสู่การวิจัยที่ให้ประโยชน์แก่สังคม และนานาชาติได้
3. การส่งเสริมให้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐบาล (หรือการออกนอกกรอบราชการ) ต่อเนื่องจากที่มีการดำเนินการไว้แล้ว

5. รองศาสตราจารย์ ประพันธ์พงศ์ เวชชาชีวะ รองผู้อำนวยการสถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจศศินทร์ อธิการบดี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในกรณีเดียวกันนี้ รองศาสตราจารย์ ประพันธ์พงศ์ เวชชาชีวะ เห็นว่าการจะเป็นมหาวิทยาลัยนานาชาติได้จะต้องเริ่มต้นจากการสร้างปรับปรุงให้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีความเป็นมาตรฐาน สร้างจิตวิญญาณของอาจารย์ว่าจะต้องเป็นนานาชาติ โดยอย่างลัวว่าจะเป็นการทำลายวัฒนธรรม การปรับความคิดความรู้สึกรู้ว่าจะต้องเป็นนานาชาติ มีความสำคัญมาก เพราะจะส่งผลถึงการมีกระบวนกรดำเนินการต่อไปได้

ต่อจากการสร้างความคิดความรู้สึกรู้ว่าจะต้องเป็นนานาชาติจึงเป็นการทำด้านกายภาพคือ มีการสร้างบรรยากาศ ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ เข้าใจ และศึกษาวัฒนธรรมของนานาชาติ เพื่อรู้ความคิดของคนในชนชาติต่าง ๆ ให้มากขึ้น โดยจะต้องเอาความรู้ ภูมิปัญญา วิชาการ ที่เรามีอยู่นั้นออกไปให้ทั่วโลกรู้จักด้วย ในขั้นนี้ก็จะต้องเชื่อได้ว่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้สร้างบัณฑิต สร้างบุคลากรที่ออกไปทำงานร่วมกับทั่วโลกได้แล้ว ซึ่งการสร้างคนจะต้องมีจำนวนมาก เป็น Mass Production โดยมีความเชี่ยวชาญความคล่องตัวด้านภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารด้วย จากทั้งหมดนี้เป็นกระบวนการที่จะต้องทำให้เป็นระบบ สิ่งที่สำคัญคือการรู้จักคนอื่นจึงจะเป็นนานาชาติได้

6. รองศาสตราจารย์ ดร.ปราณี กุลละวณิชย์

อดีตรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ดร.ปราณี กุลละวณิชย์ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการของการก้าวสู่ความเป็นมหาวิทยาลัยระดับนานาชาติไว้ว่า ส่วนหนึ่งจะต้องรู้จักตนเองก่อนเป็นอย่างดี ต้องทำให้นิสิต บัณฑิตของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยรู้จักประเทศไทยก่อนอย่างชัดเจน ก่อนจะสามารถนำความรู้จากต่างประเทศมาประยุกต์ใช้ได้ดี ข้อสำคัญคือ เรายังย่อยความรู้อยู่ไม่ เป็น การเริ่มต้นจึงต้องเป็นการฝึกให้คนของเรามีฐานในส่วนนี้ให้มั่นคงเสียก่อน

ต่อจากนั้นจะต้องมีความชัดเจนว่า 1) ความเป็นนานาชาติคืออะไร สำคัญอย่างไร 2) ต้องตกลงกันถึงขั้นตอนว่าจะดำเนินการอย่างไรเป็นลำดับแรก 3) สร้างระบบการดำเนินการสู่ความเป็นนานาชาติขึ้น 4) ดำเนินการให้ต่อเนื่อง

โดยทั่วไปแล้วเห็นว่าเมื่อมีขั้นตอนนี้แล้ว การดำเนินการหรือกิจกรรมที่ดำเนินการไปหลายอย่างเช่น การส่งเสริมคุณภาพของการศึกษาของมหาวิทยาลัยให้มีมาตรฐานสากล การที่บัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยออกไปทำงานร่วมกับภายนอก แล้วปรับตัวได้สูงหรือเมื่อออกไป

ทำงานแล้ว แข่งขันกับที่อื่นแล้วได้รับเลือก ได้รับความไว้วางใจถือว่ามีคุณภาพ ถือว่ามาตามแนวทางที่จะเป็นมหาวิทยาลัยระดับนานาชาติได้แล้ว ในกรณีนี้ภาษาอังกฤษนับเป็นเครื่องมือที่จำเป็น แต่มีไว้เพื่อการติดต่อสื่อสารกับนานาชาติในระดับโลกได้ เพราะจะได้รับความเชื่อถือยอมรับได้มากขึ้น

สรุปแล้วการจะเป็นมหาวิทยาลัยนานาชาติได้จะต้องเข้าใจตัวเองรู้จักตัวเองได้ดีก่อน การตกลงร่วมกันถึงกระบวนการสู่ความเป็นนานาชาติ และความหมายของความเป็นนานาชาติ การสร้างความยอมรับให้เกิดขึ้นในหมู่นานาชาติเป็นหลัก หมายถึงการยอมรับทางด้านวิชาการ การแลกเปลี่ยน การวิจัย

7. รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สินลารัตน์ คณบดีคณะครุศาสตร์

กล่าวว่า ขณะนี้ยังเป็นมหาวิทยาลัยระดับนานาชาติไม่ได้อย่างจริงจัง เพราะยังไม่มีการจัดระบบ ความเป็นนานาชาติยังไม่มีระบบ ยังไม่ชัดเจน ยังไม่มีเป้าหมายที่ชัดเจนว่าจะมุ่งไปถึงขั้นใด ดังนั้น กระบวนการที่ควรที่จะเริ่มต้น คือ

- 1) จะต้องมุ่งเป้าหมายของความเป็นนานาชาติให้ชัดเจน
- 2) มีการกำหนดเกณฑ์ของความเป็นนานาชาติและมาตรฐานของความเป็นนานาชาติให้ชัดเจนว่ามีอะไรบ้าง
- 3) กำหนดยุทธวิธีที่จะไปสู่ความเป็นนานาชาตินั้น

โดยทั่วไปแล้วเห็นว่า การดำเนินกิจกรรมในฐานะที่เป็นมหาวิทยาลัย เช่น การถ่ายโอนนักศึกษา การแลกเปลี่ยนวิชาการ การเชื่อมโยงความร่วมมือ การศึกษาวัฒนธรรมระหว่างกัน การให้อาจารย์ไปเรียน ไปร่วมจัดประชุม ฯลฯ นั้นเป็นแนวทางที่เป็นไปเพื่อความเป็นนานาชาติอยู่แล้ว

อย่างไรก็ตามการจะเป็นมหาวิทยาลัยระดับนานาชาติได้จะต้องมีการจัดหลักสูตร การเรียนการสอนให้สอดคล้องกับต่างประเทศ การถ่ายโยงการเรียนรู้ต่าง ๆ การถ่ายโยงคณาจารย์ นิสิต นักศึกษาของเราให้ไปเรียนกับต่างประเทศบ้าง และการที่จะต้องเข้าไปมีบทบาทในองค์กรระหว่างประเทศต่าง ๆ ให้มากขึ้น

8. รองศาสตราจารย์ ดร.วีระ สัจกุล
คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร.วีระ สัจกุล ให้ความเห็นโดยสรุปว่า การดำเนินแนวทางเพื่อการก้าวสู่ความเป็นนานาชาติได้นั้นต้องมีเป้าหมายและแผนดำเนินการและกลยุทธ์ที่ชัดเจน จะต้องศึกษาให้รู้คุณค่าในองค์ความรู้ที่มีอยู่ในด้านต่าง ๆ ของประเทศให้ดีก่อนแล้วนำความรู้เหล่านั้นไปแสดงหรือเผยแพร่ให้แก่นานาชาติได้รู้จัก ขณะเดียวกันต้องเปิดใจรับฟังคนอื่น รู้จักเลือกรับสิ่งที่เหมาะสมกับสังคมไทย และรู้จักที่จะร่วมมือกับต่างประเทศกับมหาวิทยาลัยต่าง ๆ อย่างเป็นขั้นเป็นตอนตามความพร้อม ซึ่งความสำคัญอยู่ที่ยังอยากเน้นประเด็นของการกำหนดเป้าหมายคุณภาพที่ต้องได้มาตรฐานสากล แต่ขณะเดียวกันยังต้องรักษาเอกลักษณ์ของสถาบัน และของชาติให้เป็นจุดขายในการก้าวสู่ความเป็นนานาชาติได้ด้วย

8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวรรณ ศิลพัชรนันท์
รองคณบดีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

กล่าวว่า แนวทางที่จะทำให้เราก้าวไปสู่ความเป็นมหาวิทยาลัยระดับนานาชาติได้นั้น ก็สอดคล้องกับหลักของความเป็นนานาชาติอยู่แล้ว เท่าที่กล่าวถึงว่าความเป็นนานาชาติหมายถึงการมีคณาจารย์ดี มีบุคลากรสนับสนุนที่ดี มีนิสิตที่ดี มีความพร้อมในด้านต่าง ๆ มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนนั้น ในที่สุดแล้วก็จะนำไปสู่แนวทางที่จะสร้างเสริมให้มหาวิทยาลัยมีความเป็นนานาชาติได้ คือ ถ้ามหาวิทยาลัยทั่วโลกมีความพร้อมที่ดี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก็ต้องสร้างความพร้อมที่ดีด้วย นั่นคือ การมีคุณภาพของบัณฑิตที่สามารถออกไปทำงานข้างนอกให้มากจนต่างประเทศยอมรับ มีอาจารย์ที่ต่างประเทศยอมรับ มีงานวิจัย มีหลักสูตรการเรียนการสอน มีบรรยากาศ มีศักยภาพที่ต่างประเทศยอมรับ การสร้างการยอมรับให้เกิดขึ้น โดยเฉพาะการสร้างคนที่มีศักยภาพให้เกิดขึ้นได้ก็จะเป็นแนวทางที่จะทำให้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยระดับนานาชาติได้

ตาราง ข สรุปแนวคิดเกี่ยวกับความเป็นนานาชาติของผู้บริหารจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความเป็นนานาชาติตามกรอบการวิจัย	ความเห็นของผู้บริหาร		แนวคิดเพิ่มเติมเกี่ยวกับความเป็นนานาชาติของผู้บริหาร
	สอดคล้องกับความเป็นนานาชาติ	ไม่สอดคล้องกับความเป็นนานาชาติ	
1. การมีกิจกรรมการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับนานาชาติ	✓		<ul style="list-style-type: none"> - การได้รับการยอมรับจากต่างประเทศในด้านต่าง ๆ ทั้งการยอมรับในควมมีชื่อเสียงและควมมีมาตรฐานของคณาจารย์ นิสิต ตลอดจนบุคลากร - การมีความพร้อมในทางวิชาการ - การสร้างองค์ความรู้และการมีกิจกรรมการวิจัยที่ต่อเนื่อง - การเผยแพร่ความรู้ใหม่ให้เป็นที่ยอมรับในนานาชาติ - การเป็นมหาวิทยาลัยที่มีความเป็นอิสระ สามารถบริหารความหลากหลายของแต่ละคนๆ ได้
2. การรับหรือแลกเปลี่ยนคณาจารย์และนิสิตตลอดจนบุคลากรของมหาวิทยาลัยระหว่างกัน	✓		
3. การรับหรือแลกเปลี่ยนความช่วยเหลือสนับสนุนทางการวิจัย วิชาการหรือทางเทคนิคระหว่างกัน	✓		
4. การรับหรือแลกเปลี่ยนหลักสูตรการเรียนการสอนระหว่างกัน	✓		
5. การวางนโยบายหรือมาตรการต่าง ๆ ร่วมกันเพื่อให้เกิดผลของการพัฒนาขึ้น	✓		